

Силабус курсу

Етнополітологія

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 052 «Політологія»

Освітньо-професійна програма «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Рік навчання: II, Семестр: III

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

д.політ.н., проф. Рудакевич Олег Михайлович

Контактна інформація

rudakevych.om@gmail.com+380672567940

Опис дисципліни

Дисципліна «Етнополітологія» спрямована на вивчення стану і тенденцій розвитку етнополітичної сфери людського буття; з'ясування закономірностей взаємовідносин етнонаціональних спільнот (етносів, націй, етнічних та національних меншин) між собою та з державою; аналіз сучасних етнічних та етнополітичних процесів; засвоєння політико-ідеологічних та правових засад державної та партійної етнополітики; формування теоретичних засад аналізу національної свідомості та самосвідомості, різновидів націоналізму; вироблення основ демократичної етнополітичної культури з врахуванням особливостей воєнного стану; формування вміння застосовувати етнополітичні знання в своїй професійній та громадській діяльності.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Етнополітологія як наука та навчальна дисципліна	Розуміння історичних етапів генези етнополітичної думки та формування науки етнополітології. Усвідомлення об'єкту та предмету етнополітичних досліджень, функцій нової науки у суспільстві, мети і завдань навчальної дисципліни «Етнополітологія»	Опрацювання рекомендованої літератури. Підготовка рефератів та есе Розв'язання тестових завдань. Моніторинг етнополітичної сфери України та світу.
2 / 2	2. Етнічність як суспільний феномен, її функції. Поняття етнічної спільноти.	Розуміння сутності феномену етнічності, її природи, підходів до концептуального осмислення, соціальних функцій. Трактатування етнічних спільнот, розкриття понять етнікос, етносоціальний організм, етнополітичний організм,	

		з'ясування етапів етногенетичного процесу.
2 / 2	3. Етнічний принцип самоорганізації людства. Етапи етнічного розвитку.	Усвідомлення сутності етнічних спільнот як діалектичної єдності біологічної та соціальної самоорганізації людей на певній території земної суші, взаємодії в етнісі біологічних і соціокультурних кодів та їх коєволюції, етапів етнічного розвитку людства. Ознайомлення з інструментарієм, організаційними формами етнічної самоорганізації, засобами етнічної саморегуляції, етнічного самовідтворення та етнічної самотрансформації.
4 / 4	3. Теорія та практика націєтворення. Етнічні та політичні нації	Засвоєння суті і змісту основних концепцій походження та розвитку національних спільнот. Вміння визначати тип та сутнісні ознаки сучасних європейських та інших націй, давати принципову наукову оцінку національного розвитку українського народу, критично аналізувати ідеологеми рашистської ідеології щодо історичного розвитку та сучасного стану української нації.
2 / 2	5. Право народів на самовизначення. Основи етнодержавознавства	Розуміння права народів на самовизначення. Засвоєння теоретичних основ етнодержавознавства та історичного досвіду формування держав у світі та Україні. Вміння аналізувати політичні процеси з точки зору етнодержавологічної методології, застосовувати її для вирішення актуальних етнополітичних проблем.
2 / 2	6. Етнічний ренесанс та політизація етнічності	Уміння виявляти причини етнічного ренесансу, його динаміку та політичні наслідки. Розуміння сутності, чинників та етапів політизації етнічності, її впливу на формування сучасних націй і держав. Усвідомлення актуальності та складових процесу відродження української етнічної нації та національних меншин у суверенній Україні.
2 / 2	7. Цілі, суб'єкти, об'єкти та принципи етнополітики.	Розуміння сутності та особливостей етнополітики, як одного з важливих напрямів діяльності держави та інших суб'єктів політичного процесу.

Опрацювання рекомендованої літератури. Підготовка рефератів та есе Розв'язання

		Вміти застосовувати демократичні принципи етнополітики для розв'язання актуальних суспільних проблем
2 / 2	8. Правові засади державної етнополітики	Ознайомлення із законодавством, яке визначає етнополітику української держави, суті етнолі- тичних категорії і понять, що вико- ристовуються в Конституції України та інших правових актах. Розуміння норм законів про корінні народи та національні меншини (спільноти), механізмів задоволен- ня їх потреб та інтересів.
2 / 2	9. Становлення та розвиток української національної держави	Розуміння сутнісних ознаки наці- ональних держав ранньомодерної доби, в тому числі козацької дер- жавності. З'ясування специфіки сучасних національних держав, співвідношення понять «національ- на держава» та «держава-нація», процесу становлення України як національної держави, особливос- тей національного суверенітету держав ЄС.
2 / 2	10. Національна свідомість та ідеологія. Роль національної ідеї в життєдіяльності нації	Розуміння сутності феноменів національної свідомості, національної ідеології та самосвідомості, їх структури та соціальних функцій. Усвідомлення суті та змісту національної ідеї, її ролі в усій системі етнополітики держави.
4 / 4	11. Націоналізм як ідеологія та політична практика. Особливості українського та росій- ського націоналізмів	Формування наукового розуміння феномену націоналізму, його співвідношення з шовінізмом та етноцентризмом. Усвідомлення генези та етапів розвитку українського націоналізму, політичних програм сучасних укра- їнські націоналістичні партії. Вміння критично аналізувати ідеологеми російського націона- лізму, в т.ч. рашизму як ідеології і практики російського нацистського тоталітарного режиму
2 / 2	12. Мовні та етнокуль- турні складові держав- ної етнополітики. Етно- політична культура населення України	Спроможність аналізувати роль етнокультурної сфери у генезі та функціонуванні етнонаціональних спільнот. Вміння формувати державну етнополітику з врахуванням вимог законодавства щодо національних меншин, мовної та освітньої політики. Розуміння ідеалів, цінностей, стереотипів мислення та поведінки, які є

тестових завдань.
Моніторинг етнополітичної сфери України та світу.

		складовими етнополітичної культури громадян.
2 / 2	13. Процеси етнонаціонального розмежування та згуртування. Консолідація української нації	Розуміння причини етнополітичних конфліктів та етнічного розмежування. Отримання досвіду вироблення заходів, спрямованих на стимулювати консолідаційних процесів на засадах демократії та міжнародного права.

Літературні джерела

- Балинська О. М., Долинська М. С., Балинський І. О. Новели законодавчого регулювання етнонаціональної політики в незалежній Україні. *Наук. вісн. Ужгор. нац. ун-ту. Серія «Право»*. 2024. Вип. 81. С. 104–111.
- Конституція України. Київ: ВАІТЕ, 2021. 324 с. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/commemorative_constitution_2021.pdf
- Котигоренко В. О. Сучасна українська нація як діалектична єдність національно-громадянського і етнічного: За матеріалами доповіді на засіданні Президії НАН України 27 грудня 2023 року. *Visnik Nacional noi akademii nauk Ukraini*. 2024. № 3. С. 52-67.
- Ковальчук Н. Українська національна ідея на вирішальних етапах розвитку українського суспільства. *Освітній дискурс: збірний наукових праць*. 2021. Т. 32. № 4. С. 7– 18.
- Методичні вказівки з навчальної дисципліни «Етнополітологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Міжнародні та регіональні політичні комунікації» / Рудакевич О.М. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 24 с.
- Націоналізм: антологія / Упорядники О. Проценко, В. Лісовий. Київ : Смолоскип, 2000. 871 с.
- Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 21. Ст. 81.
- Про корінні народи України: Закон України № 1616-XI від 1.07.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1616-20#Text>.
- Про національні меншини (спільноти) України : Закон України № 2827-IX від 28.12.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2827-IX#Text>
- Рудакевич О. М. Методичні матеріали до лекції на тему «Активний ідейно-політичний спротив імперській ідеології рашистів як важлива умова перемоги України у війні» з навчальної дисципліни «Етнополітологія». Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 24 с.
- Рудакевич О. М. Націологічні засади модернізації українського суспільства моногр. Друге довопене вид. Київ: Вид-во Політія, 2025. 435 с.
- Соціокультурні та політичні пріоритети української нації в умовах глобалізації: моногр. Тза заг. ред. проф.О. Рудакевича. Тернопіль:ВПЦ «Університетська думка», 2021. 338 с.
- Рудакевич О., Рудакевич М., Особливості політики України в сфері сприяння прямим іноземним інвестиціям в умовах стратегічної невизначеності. Вчені записки Таврійського національного університету ім. В. І Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2024. Том 35. (74). №6. С. 71-77. URL:https://www.pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/6_2024/15.pdf
- Рудакевич О., Козловець М., Етнокультурна самоорганізація як чинник життєздатності та національного спротиву українського народу російській агресії. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers*. 2025. № 22(99). С.146-155. (фахове видання) URL: <https://humstudies.com.ua/issue/view/19056>
- Чолач Т., Лазарович М., Рудакевич О. Джугла Н. Цифрова революція в політиці та її вплив на постінформаційне суспільство. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. Вип. 52. URL: http://apfs.nuoua.od.ua/archive/52_2025/38.pdf
- Рудакевич О. М., Лазарович М. В., Політичні технології, консолідація суспільства та євроінтеграція: глобалізаційні виклики для політичної культури України та Польщі. *Politicus*. 2025. № 3. С. 123-128 http://politicus.od.ua/3_2025/21.pdf
- Рудакевич О. М. Паюк В. Л. Місце і роль соціально-політичної онтології в національній політичній культурі. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. Вип. 52. С. 264–268. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v052.2024.42>
- Рудакевич О. М. Чорний піар та поляризація суспільства: причинно-наслідкові зв'язки. *Вісник Донецького національного університету імені Стуса. Серія політичні науки*. 2026. 11. С. 110-114
- Рудакевич О. М. Чорний піар у виборчих кампаніях: політична культура як середовище дії та методологія дослідження інформаційних маніпуляцій. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. № 57. С. 221-226. https://apfs.nuoua.od.ua/archive/57_2025/38.pdf
- Тестові завдання для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Етнополітологія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ОПП «Міжнародні та регіональні політичні комунікації» / Рудакевич О.М. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 30 с.
- Трансформація суспільних відносин в Україні в умовах децентралізації публічної влади (соціально-філософський та політологічний аспекти): монографія / авт. колектив: О. Рудакевич (керівник) та ін. Тернопіль: Видавництво ЗУНУ, 2025. 477 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Політика щодо визнання результатів навчання

Відповідно до «Положення про визнання в Західноукраїнському національному університеті результатів попереднього навчання» (https://www.wunu.edu.ua/pdf/pologenyu/Polozhennya_ruzult_porog_navch.pdf) здобувачам вищої освіти може бути зараховано результати навчання (неформальної/інформальної освіти, академічної мобільності тощо) на підставі підтвердних документів (сертифікати, довідки, документи про підвищення кваліфікації тощо). Рішення про зарахування здобувачу результатів (певного освітнього компонента в цілому, або ж окремого виду навчальної роботи за таким освітнім компонентом) приймається уповноваженою Комісією з визнання результатів навчання за процедурою, визначеною вищезазначеним положенням.

Оцінювання

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10%	10%	10%	10%	5%	15%	40%
<i>Поточне оцінювання</i>	<i>Модульний контроль 1</i>	<i>Поточне оцінювання</i>	<i>Модульний контроль 2</i>	<i>Тренінг</i>	<i>Самостійна робота</i>	<i>Екзамен</i>
Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за теми 1–6 на практичних заняттях	Модульна робота, яка охоплює теми 1–6 Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Завдання (2 завдання – по 40 балів, макс. 80 балів.	Оцінка за поточне опитування визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за теми 7–13 на практичних заняттях	Модульна робота, яка охоплює теми 7–13 Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Завдання (2 завдання – по 40 балів, макс. 80 балів.	Оцінка за тренінг визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час виконання завдань тренінгу	Оцінка за самостійну роботу визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих за виконання завдань самостійної роботи блоку 1 і 2	Оцінка визначається за 2 теоретичних завдання по 40 бали кожне – макс. 80 балів та 10 балів, по 2 бали за тест, макс. 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75–84		C (добре)
65–74	задовільно	D (задовільно)
60–64		E (достатньо)
35–59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1–34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)